

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/50/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714203846
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3714203846.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: P. D., narodená XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, dieťa rodičov E. D., narodenej XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX, H. T. a S. D., narodeného XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, H. T., zastúpený advokátkou JUDr. Luciou Bušfy, so sídlom Nám. A. Hlinku 36/9, 017 01 Považská Bystrica, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 17. mája 2014, č. k. 10P/31/2014-11, v senáte jednohlasne, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd zvýšil otcovi rozsah vyživovacej povinnosti k dieťaťu z doterajších 33,19 eur na 200 eur mesačne, od 01.02.2014 a uložil mu platiť toto výživné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky. Zameškané výživné za obdobie od 01.02.2014 do 07.05.2014 vo výške 600 eur uložil otcovi zaplatiť v splátkach po 100 eur mesačne spolu s bežným výživným do 15. dňa v mesiaci vopred. Prvá splátka bude zročná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku. V prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky stratí otec výhodu splátok. Týmto rozsudkom zmenil doterajšiu úpravu výživného podľa rozsudku tamojšieho súdu zo dňa 07.11.2001 v časti o výživnom. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol skutkové zistenia o aktuálnych pomeroch dieťaťa, ktoré chodí do 7. ročníka základnej školy. Navštevuje krúžok mažoretiek, s ktorým každoročne absolvuje majstrovstvá Slovenska a majstrovstvá Európy. Za uvedený krúžok platí matka poplatok 30 eur. Za kostým zaplatila 80 eur a za topánky 40 eur. Náklady na účasť na rôznych sústrezeniach sú 130 eur. Dieťa chodí do umeleckej školy, piano stálo 666 eur. Školné v umeleckej škole je 80 eur ročne. Vzhľadom na intoleranciu dieťaťa na laktózu, je odkázaná na bezlaktózové mlieko, ktoré je drahšie.

Matka dieťaťa má zárobok priemerne 519 eur bez daňového bonusu. S dieťaťom bývajú v 2-izbovom byte, kde sú náklady na bývanie 130 eur mesačne. Ročná revízia plynu a komína stojí 70 + 20 eur. Náklady na cestovné do zamestnania má vo výške 20 eur. Mesačne má matka náklady spojené s bývaním vo výške 155 eur (daň z nehnuteľnosti, poplatok za odpad, poistenie bytu).

Otec dieťaťa sa v auguste 2013 vrátil z USA, kde pracoval v stavebníctve pri lakovaní podláh a v personalistike. Sám uviedol, že tam mal zárobok 2.000 dolárov mesačne. Tvrdil, že z USA sa vrátil z rodinných dôvodov, maloletá dcéra bude mať 13 rokov, ide do pubertálneho veku a chcel sa s ňou stretávať. Od návratu z USA je dobrovoľne nezamestnaný, je odhlásený zo sociálneho poistenia. Platí si zdravotné poistenie 55 eur mesačne. Od septembra 2013 do januára 2014 pracoval vo firme na výrobu mikrofónov. Nedosiahol tam žiadny zárobok, podľa jeho vyjadrenia, bol v práci len niekoľkokrát, zúčastňoval sa školení a napokon s ním pracovný pomer neuzatvorili. Od 01.03.2014 absolvoval školenia vo firme T. v Krásne nad Kysucou. V súčasnosti pracuje vo finančnom poradenstve

pre firmu OVB Žilina. Pracuje tam iba mesiac, nemá uzatvorenú zmluvu a nemá žiadny príjem. Otec dieťaťa má štátnicu z angličtiny a titul bakalár z podnikového manažmentu. Otec dieťaťa uviedol, že donedávna žil z úspor. V USA platil otec za svojho zárobku 400 dolárov za bývanie, náklady na pohonné hmoty boli vo výške 300 dolárov, pretože často cestoval za prácou 2 - 3 hodiny. Náklady na stravu a telefón mal vo výške 250 - 300 dolárov. Zárobok 2.000 dolárov dosahoval posledné 4 roky pred návratom na Slovensko. Otec od februára 2014 neprispieva na výživu dieťaťa, dovtedy platil na výživu po 200 eur. Stretáva sa s dieťaťom nepravidelne asi jedenkrát do týždňa. Cez víkendy absolvuje školenia v Krásne nad Kysucou. Posledné dva týždne býva na chate svojho brata v T.. Predtým žil s partnerkou v M..

V čase predchádzajúcej úpravy výživného malo dieťa jeden rok. Matka mala zárobok 531,94 eur brutto. Otec dieťaťa pracoval v Akadémii vzdelávania v Považskej Bystrici, kde mal príjem 149,74 eur netto za obdobie od 01.04.2001 do 30.09.2001.

Okresný súd aplikoval na svoje skutkové zistenia ustanovenie § 78 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Dospel k záveru, že sú tu dôvody na zvýšenie rozsah vyživovacej povinnosti otca k dieťaťu, pretože od predošlej úpravy došlo k zvýšeniu nákladov na potreby dieťaťa.

Rozsah zvýšenia vyživovacej povinnosti otca odôvodnil okresný súd ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pretože nepovažoval tvrdenia otca, že sa vrátil z USA kvôli dieťaťu za významné, keďže sa z dieťaťom stretáva nepravidelne jedenkrát týždenne. Podľa názoru okresného súdu, otec dieťaťa sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania - zamestnania v USA, kde po odpočítaní otcou špecifikovaných výdavkov mu zostávalo 1.050 dolárov, čo v prepočte predstavuje 765 eur, z ktorého môže platiť na výživu maloletej 200 eur mesačne.

Proti tomuto rozsudku otec podal odvolanie v zákonom určenej lehote. Navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu a návrh matky na zvýšenie výživného zamietnuť. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. - nesprávny skutkový a právny záver okresného súdu.

Uviedol, že z vykonaného dokazovania exaktne nevyplývalo, že sa úmyselne a bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania. Pre návrat z USA sa rozhodol z viacerých dôvodov. Jedným z nich bolo to, že sa chcel častejšie stretávať so svojou dcérou. Pred príchodom na Slovensko mal prisľúbenú prácu v dvoch firmách, čo výrazne ovplyvnilo jeho rozhodnutie, že sa vráti. Po príchode mu však bolo oznámené, že spoločnosti, pre ktoré mal pracovať, nebudú realizovať projekt, na ktorom sa mal spolupodieľať. Je z toho značne sklamaný a samozrejme, že mu nie je ľahostajná situácia, v ktorej sa ocitol. Výklad zákonného pojmu „bez dôležitého dôvodu“ považuje v jeho prípade za príliš formalistický. V danom prípade sa javí tak, že sa sám nemôže slobodne rozhodnúť o tom, kde, na akom mieste bude pracovať. Toto od nikoho a za žiadnych okolností nemožno spravodlivo požadovať. Argumentovať tým, že vyživovacia povinnosť má prednosť pred realizáciou práva rodiča na styk s dieťaťom je, podľa jeho názoru, v tomto prípade absurdná. V čase, keď bol v USA, nemal možnosť vidieť dcéru aj niekoľko mesiacov, čím logicky trpel aj ich vzájomný vzťah.

Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, keďže dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. V danom prípade bolo preukázané, že jeho životná úroveň značne poklesla v porovnaní s jeho životnou úrovňou, ktorú dosahoval v minulosti v USA, najmä preto, že je momentálne nezamestnaný. Po návrate z USA žil z úspor a potom ako sa stalo zjavným, že sľúbené zamestnanie na Slovensku nedostal, si začal hľadať prácu. Zatiaľ je jeho úsilie bezúspešné.

S pribúdajúcim vekom maloletej sa s matkou na výške výživného dohodol a podľa tejto dohody aj platil (vysoko nad súdom stanovený rámec - 33,19 eur mesačne). Okrem toho pravidelne na požiadanie matky dieťaťa prispieval polovicou na iné väčšie výdavky, napríklad na začiatku školského roka, sústredenia, knižky, letné tábory a podobne. V čase, keď bol v USA, jeho otec a brat sa mu snažili

pomôcť s dieťaťom napríklad tým, že ju brávali na dovolenky, pričom od matky nežiadali žiadne finančné prostriedky.

Výdavky, na ktoré poukazovala matka pred okresným súdom, podľa jeho názoru, sú neodôvodnené a nepreukázané, a to najmä pokiaľ ide o tvrdenie, že dieťaťu kúpila piano za 666 eur. Toto určite nie je vec, ktorú dieťa k životu nevyhnutne potrebuje. Vzhľadom na to, že momentálne je nezamestnaný, nie je reálne v jeho možnostiach hradiť výživné ani v pôvodne dohodnutej výške 150 eur, a teda už vôbec nie po 200 eur mesačne.

Z ustálenej judikatúry SR jednoznačne vyplýva, že vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku povinného rodiča bez dôležitého dôvodu, znamená najmä, ak: (napríklad povinný rodič bezdôvodne ukončí podnikateľskú činnosť alebo sa na pracovisku správa tak, že to má za následok skončenie pracovného pomeru a podobne). Vzdanie sa majetkového prospechu bude napríklad v prípade, ak povinný rodič odmietne dedičstvo alebo výhru, rovnako súd prihliada aj na neprimerané riziká, ktoré povinný na seba berie (napríklad gamblerstvo, tipovanie a podobne). Jeho prípad nezodpovedá ani jednému z uvedených príkladov.

Matka dieťaťa v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Otec dieťaťa tvrdí, že z USA sa vrátil kvôli maloletej, že má 13 rokov, ide do pubertálneho veku a chce sa s ňou stretávať. Po príchode z USA sa dcérou stretával, tieto stretnutia však boli veľmi chaotické, pretože s ňou ako s matkou dieťaťa otec skoro vôbec nekomunikoval, ani neprejavil záujem sa stretnúť a dohodnúť sa na jej výchove. Otca prosila, či by dieťaťu nepomohol s učením anglického jazyka, s ktorým má problémy. Odpoveď bola taká, že on nemá čas, nech ju to naučia učitelia v škole. Postupne bolo stretnutí otca s dieťaťom stále menej, v januári, februári a v marci sa úplne odmlčal a s dieťaťom sa nekontaktoval vôbec. Táto okolnosť mala negatívny dopad na dieťa, preto musela požiadať o pomoc psychológa. Argumentácia otca, že sa vrátil z USA preto, aby sa podieľal na výchove dieťaťa sú v tomto prípade absurdné.

Otec maloletej jej po návrate z USA sám povedal, že nemá prácu a prácu si ešte len hľadá. Opustil prácu na základe prisľubov práce na ešte nepotvrdených projektoch, ktorých realizácia je neistá, je nerozvážny krok. V mailovej komunikácii, ktorú matka pripojila k svoju vyjadreniu, vyplýva, že otec dieťaťa mienil ušetriť peniaze v USA použiť na to, aby si tam vyriešil legalizáciu pobytu (mail zo 14.01.2011).

V septembri 2013 jej pri stretnutí povedal, že pracuje vo firme na výrobu mikrofónov v Považskej Bystrici, kde dostával aj peniaze. Neskôr povedal, že tam nepracoval oficiálne a že nikomu nechce robiť problémy. Taktiež v marci 2014 jej písal mail, že nastupuje v novej práci v Kysuckom Novom Meste. Koncom apríla 2014 ju informoval brat otca, že tento začal pracovať v jeho firme. Podľa názoru matky, otec dieťaťa má príjem, ktorý sa nedá zdokladovať, pritom jeho schopnosti a možnosti presadiť sa na trhu práce sú veľké. Otec dieťaťa prispieval na výživu štyri roky určené výživné 33,19 eur, od 4 do 6 rokov platil 80 eur a po odchode do USA 100 - 150 eur a od 11. roku 130 - 150 eur. Nad rámec výživného neprispieval. Často sa stalo za posledné 4 roky, že jej výživné neposlal do 15. dňa. Príbuzní otca - otec a brat brali dieťa na dovolenky - starý otec sa vyjadril, že preto, lebo má P. rád a je jeho jediná vnučka, strýko zobral P. jedenkrát na lyžovačku do Nízkych Tatier v roku 2012. Výdavky dieťaťa sú značné, pretože chodí na 2. stupeň základnej školy a navštevuje hudobnú umeleckú školu, je všestranne nadaná a bystrá, o čom svedčí množstvo diplomov, ktoré vlastní z oblasti športu, hudby, recitácie a rôznych iných súťaží. Navštevuje hudobný odbor v umeleckej škole - keyboard, z ktorého od septembra 2014 prechádza na hru na klavíri, preto jej kúpila nové piano. Najväčším nadaním dieťaťa je hudobné nadanie, preto má právo na vzdelanie a rozvíjanie svojho nadania. Aj otec chcel dieťa v tom podporiť, preto jej dohodol súkromné hodiny spevu raz týždenne za cenu 5 eur za hodinu. Od januára 2014 jej však musí platiť tieto hodiny ona. Dieťa má mnoho diplomov aj z krúžku mažoretiek, ktoré reprezentuje mesto na majstrovstvách Slovenska, ale aj na majstrovstvách Európy. V auguste 2014 majú ísť do Chorvátska, kde je predpokladaný poplatok 160 eur + vreckové. Maloletá sa zapája aj do akcií spoločenstva ERKO, s čím súvisia ďalšie výdavky - napr. letný tábor stojí 90 eur + vreckové. Maloletá má tiež intoleranciu na laktózu, preto jej musí kupovať bezlaktózové mlieko. V júni 2014 pri

stretnutí s otcom dieťaťa sa ho pýtala, kedy začne platiť výživné. Uviedol, že nemá z čoho, ale ešte v ten večer dal dcére 100 eur.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. O odvolaní otca dieťaťa rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať.

Podľa § 163 ods. 2 O.s.p., rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní a obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného alebo objektívne - vývojom životných nákladov (§ 78 Zákona o rodine).

Súdna prax za zmenu pomerov na strane povinného považuje najmä výraznú zmenu v jeho príjmových a majetkových pomeroch, vo vzniku prípadných ďalších vyživovacích povinností alebo ich zániku, prípadne iné, právne významné okolnosti. Na strane oprávneného je nárast nákladov v závislosti od veku dieťaťa - nárast nákladov na základné životné potreby, ale aj sociálne potreby, náklady na vzdelávanie, rôzne aktivity, ktoré smerujú k výchove kultúrneho jedinca.

Pri posudzovaní otázky, či došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov podľa § 78 Zákona o rodine, ktorá odôvodňuje zmenu výšky vyživovacej povinnosti, súd porovnáva právne významné okolnosti v čase skoršej úpravy výživného s aktuálnou situáciou v pomeroch účastníkov.

Rozsah zmeny výšky vyživovacej povinnosti vychádza z kritérií pre určenie výživného podľa § 62 Zákona o rodine, najmä jeho ustanovení v odseku 2, v zmysle ktorého obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa všeobecnej právnej úpravy v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorá platí pre všetky druhy výživného, na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliada súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

V predmetnej veci okresný súd správne konštatoval, že na strane maloletého dieťaťa došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu doterajšej úpravy výživného.

Pri posudzovaní otázky, v akom rozsahu má otec prispievať na výživu dieťaťa však nesprávne interpretoval zásadu potenciality príjmov otca dieťaťa podľa § 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine.

Podľa článku 23 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

Podľa odseku 4 citovaného článku, každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, nemožno ho vyhostiť ani vydať inému štátu.

V danej veci okresný súd pri posudzovaní otázky rozsahu vyživovacej povinnosti otca nevezal do úvahy uvedené ústavné práva otca dieťaťa a v podstate svojím rozhodnutím nerešpektuje jeho právo ako občana, zdržiavať sa na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené, záver okresného súdu, že otec dieťaťa sa vzdal bez dôležitého dôvodu zárobku v USA, je právne neudržateľné.

V konaní o výživnom na maloleté dieťa sa uplatňuje vyšetrovacia zásada, to znamená, že súd získava potrebné poznatky pre svoje rozhodnutie ex offo (§ 120 ods. 2 O.s.p.).

Keďže zásada potenciality príjmov otca podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pre určenie výšky výživného sa nemôže v danom prípade uplatniť, z dôvodov, ako uviedol okresný súd, bude potrebné zisťovať ex offo pomery otca dieťaťa, a to jeho opakovaným výsluchom o tom, kde všade pracoval po návrate z USA a následne žiadať od týchto subjektov oznámenie o jeho zárobkoch. Vzhľadom na kvalifikáciu otca bude ďalej potrebné žiadať oznámenie od úradu práce v obvode bydliska otca, či neevídujú voľné pracovné miesto na pracovné pozície, vyžadujúce vzdelanie ako má otec a súčasne, s akými zárobkami. Súčasne zistí aj komplexné majetkové pomery otca (vlastníctvo hnutelných a nehnuteľných vecí, výšku úspor). Po zistení uvedených okolností, okresný súd znova posúdi rozsah zvýšenia vyživovacej povinnosti otca, pričom nebude vylúčená ani aplikácia ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, avšak z iných dôvodov, z ktorých vychádzal okresný súd pri svojom prvom rozhodnutí.

V priebehu ďalšieho konania je právny záver odvolacieho súdu pre okresný súd záväzný (§ 226 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné .